

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service og lov om socialtilsyn

(Sikring af borgernes retsstilling ved indgåelse af aftaler med foreninger og private virksomheder om overdragelse af arbejdsgiveropgaven i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service m.v.)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 798 af 7. august 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 95, stk. 4, indsættes som 4. pkt.:

»En aftale om overførsel af tilskuddet til en forening eller privat virksomhed er ikke bindende for tilskudsmodtageren, hvis foreningen eller den private virksomhed ikke var godkendt af socialtilsynet på tidspunktet for aftalens indgåelse, og hvis foreningen eller den private virksomhed ikke på dette tidspunkt har gjort tilskudsmodtageren bekendt med dette.«

2. I § 96, stk. 2, indsættes som 4. pkt.:

»En aftale om overførsel af tilskuddet til en forening eller privat virksomhed er ikke bindende for borgeren, hvis foreningen eller den private virksomhed ikke var godkendt af socialtilsynet på tidspunktet for aftalens indgåelse, og hvis foreningen eller den private virksomhed ikke på dette tidspunkt har gjort borgeren bekendt med dette.«

3. I § 96 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Er der indgået aftale om, at tilskuddet til ansættelse af hjælpere efter § 95 eller borgerstyret personlig assistance efter § 96 skal overføres til en forening eller privat virksomhed, kan kommunalbestyrelsen kun udbetale tilskuddet til foreningen eller den private virksomhed, hvis foreningen eller den private virksomhed er godkendt af socialtilsynet.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

4. Tre steder i § 151 b, stk. 2, ændres »Socialstyrelsen« til: »Sundhedsstyrelsen«.

§ 2

I lov om socialtilsyn, jf. lovbekendtgørelse nr. 42 af 19. januar 2018 foretages følgende ændring:

1. I § 18 b indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Socialtilsynene offentliggør en fælles oversigt over foreninger og private virksomheder, der er godkendt til at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96 i lov om social service. Oversigten opdateres løbende.«

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2020.

Stk. 2. § 1, nr. 1 og 2, finder ikke anvendelse for aftaler med en forening eller privat virksomhed om overførsel af tilskud efter §§ 95 og 96 i lov om social service, som er indgået inden lovens ikrafttræden. For sådanne aftaler finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning og baggrund

Lovforslaget vedrører borgernes retsstilling, når de indgår aftaler med foreninger og private virksomheder om overførsel af tilskuddet til dækning af udgifter til ansættelse af hjælpere i henholdsvis ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og ordninger med borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96 i lov om social service (herefter serviceloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30. august 2018 med senere ændringer. Ved indgåelse af en sådan aftale overdrages arbejdsgiveransvaret fra borgeren til en forening eller privat virksomhed.

Lovforslaget udmønter dele af initiativet om ”Styrkelse af borgerens retsstilling i servicelovens hjælperordninger”, som indgår i den politiske aftale *Udmøntning af satspuljen for 2019-2022 (Delaftale på børne- og socialområdet)* indgået af den daværende regering (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti den 1. november 2018.

De gældende regler i serviceloven indebærer, at en borger eller nærtstående kan indgå aftale om at overføre sit tilskud til en forening eller privat virksomhed, som er godkendt af socialtilsynet, hvorefter foreningen eller den private virksomhed er arbejdsgiver for hjælperne i en ordning efter servicelovens §§ 95 og 96. De gældende regler i serviceloven regulerer ikke det aftaleretlige forhold mellem borgeren eller den nærtstående og foreningen eller den private virksomhed. Hvis en forening eller privat virksomhed ikke er godkendt af socialtilsynet vil foreningen eller den private virksomhed ikke kunne varetage arbejdsgiveropgaven i ordningen, og kommunalbestyrelsen må derfor ikke udbetale tilskud dertil. Dog kan aftalen mellem borgeren eller den nærtstående og foreningen eller den private virksomhed om overførsel af tilskuddet være af en sådan karakter, at aftalen er bindende for borgeren eller den nærtstående, som risikerer at hæfte for de udgifter, som tilskuddet skulle have dækket.

Formålet med lovforslaget er for det første at ændre bestemmelserne i servicelovens §§ 95, 96 og 96 a, der regulerer betingelserne for de to hjælperordninger. Ændringerne vil indebære, at en aftale mellem en borger eller den nærtstående og en ikke-godkendt forening eller privat virksomhed om overførsel af tilskuddet, dvs. overdragelse af arbejdsgiveropgaven, ikke vil være bindende for borgeren eller den nærtstående, hvis foreningen eller den private virksomhed på tidspunktet for aftalens indgåelse ikke havde gjort borgeren bekendt med den manglende godkendelse, idet godkendelsen er nødvendig for, at kommunalbestyrelsen kan udbetale tilskuddet til foreningen eller den private virksomhed.

Dermed vil forslaget bidrage til at øge borgernes eller de nærtståendes tryghed ved indgåelse af aftaler om overførsel af tilskuddet til en forening eller privat virksomhed, når den enkelte borger eller den nærtstående ønsker aflastning i forhold til varetagelse af de administrative og juridiske opgaver, der er forbundet med at være arbejdsgiver.

For at understøtte, at borgere og nærtstående ikke indgår aftaler med foreninger og private virksomheder, der ikke er godkendt af socialtilsynet, er det for det andet formålet med lovforslaget at indføre en forpligtelse i lov om socialtilsyn (herefter socialtilsynsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 42 af 19. januar 2018 for socialtilsynene til at oprette og løbende opdatere en offentligt tilgængelig oversigt over foreninger og private virksomheder, som er godkendt til at varetage arbejdsgiverfunktionen i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter servicelovens §§ 95 og 96.

Formålet med denne del af lovforslaget er, at borgere eller nærtstående, der overvejer at indgå aftale om overførsel af tilskud vil have mulighed for at sikre sig, at foreningen eller den private virksomhed er godkendt af socialtilsynet. På samme måde vil kommunalbestyrelsen have mulighed for at sikre sig, at en forening eller en privat virksomhed er godkendt, inden de udbetaler tilskuddet.

Herudover indeholder lovforslaget en mindre ændring for så vidt angår henvisning til rette myndighed for kommunalbestyrelsernes indberetning af påbud givet til friplejeboligleverandører i forbindelse med levering af hjælp efter serviceloven. Denne del af serviceloven henhører under sundheds- og ældreministeren.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Gældende ret

De gældende regler om overførsel af tilskuddet i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance i §§ 95 og 96 i serviceloven blev indført ved lov nr. 549 af 17. juni 2008, der trådte i kraft den 1. januar 2009. Der er sidenhen gennemført ændringer i reglerne ved lov nr. 660 af 8. juni 2017. Servicelovens § 96 a blev indsat ved lov nr. 388 af 25. maj 2009.

Målgruppen for ordningerne med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95 og borgerstyret personlig assistance efter § 96 er borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har omfattende og massive hjælpebehov. Det overordnede formål med begge ordninger er at give borgere inden for målgruppen en særlig type hjælp i form af et kontant tilskud, som skaber mulighed for fleksibilitet og en helhedsorienteret løsning af den enkelte borgers hjælpebehov.

Det fremgår af servicelovens § 95, stk. 1, at hvis kommunalbestyrelsen ikke kan stille den nødvendige hjælp til rådighed for en borger, der har behov for personlig og praktisk hjælp i hjemmet efter servicelovens § 83 og afløsning/aflastning efter § 84, kan kommunalbestyrelsen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager.

Efter servicelovens § 95, stk. 2, kan en borger med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for personlig hjælp og pleje og for støtte til løsning af nødvendige praktiske opgaver i hjemmet i mere end 20 timer ugentligt, vælge at få udbetalt et kontant tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager. Efter § 95, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde beslutte, at hjælpen efter § 95, stk. 2, skal udbetales til en nærtstående person, som helt eller delvis passer borgeren. Den nærtstående vil herefter være tilskudsmodtager i ordningen. Det følger af § 95, stk. 4, at det er en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter bestemmelsens stk. 1-3, at tilskudsmodtageren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne.

Efter servicelovens § 96, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen tilbyde borgerstyret personlig assistance. Borgerstyret personlig assistance ydes som tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte. Det følger af § 96, stk. 2, at det er en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter stk. 1, at borgeren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne.

Uanset om en borger modtager kontant tilskud til ansættelse af hjælpere, jf. servicelovens § 95, stk. 2, eller borgerstyret personlig assistance, jf. § 96, stk. 1, eller om tilskuddet udbetales til en nærtstående, jf. § 95, stk. 3, er det efter servicelovens § 95, stk. 4, og § 96, stk. 2, en betingelse, at borgeren eller den nærtstående er i stand til at fungere som arbejdsgiver for hjælperne. Dette kan dog fraviges, hvis den pågældende indgår aftale med en nærtstående eller med en af socialtilsynet godkendt forening eller privat virksomhed om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter i ansættelsesretlig forstand er arbejdsgiver for hjælperne. Arbejdsgiverbeføjelserne i forhold til hjælperne vedrørende spørgsmål om ansættelse og afskedigelse af hjælperne varetages i så fald af den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed i samråd med den pågældende.

Som udgangspunkt indebærer arbejdsgiveropgaven ansvaret for at administrere ydelsen og de praktiske og juridiske opgaver, der er forbundet med at modtage kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller borgerstyret personlig assistance. Disse opgaver er blandt andet ansættelse og afskedigelse af hjælpere, udarbejdelse af ansættelsesbeviser til hjælperne samt udbetaling af løn.

Det er borgeren eller den nærtstående, der vælger, om han eller hun ønsker at være arbejdsgiver for hjælperne, eller om borgeren eller den nærtstående (kun i en ordning efter § 95) i stedet vælger at indgå en aftale om at overføre tilskuddet til en nærtstående eller til en forening eller privat virksomhed, som er godkendt af socialtilsynet, som skal varetage opgaven, inden for rammerne af den kommunale udmåling af tilskud.

Kommunalbestyrelsen vil dog, hvis det vurderes, at borgeren eller den nærtstående ikke kan være arbejdsgiver for hjælperne, kunne træffe afgørelse om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller borgerstyret personlig assistance under forudsætning af, at borgeren eller den nærtstående indgår aftale med en nærtstående eller en af socialtilsynet godkendt forening eller privat virksomhed om at overføre tilskuddet.

En aftale om overførsel af tilskuddet vil ofte indeholde en beskrivelse af, hvilke opgaver den nærtstående, foreningen eller virksomheden påtager sig at udføre for borgeren eller den nærtstående, levering af ydelserne og herunder omkostningsstyring, regulering, regnskab og tilbagebetaling, m.v., forhold vedrørende arbejdsgiverens forpligtelser samt fastsættelse af opsigelsesvarsel m.v. for aftalen.

Hvis borgeren eller den nærtstående har indgået en aftale om overførsel af tilskud til en anden part, kan kommunalbestyrelsen samtidig vælge at indgå en aftale med den nærtstående, foreningen eller virksomheden. Aftalen kan f.eks. omhandle nærmere forhold vedrørende afregning af tilskuddet, ophør af ordninger i forbindelse med dødsfald og eventuelle særlige aftaler om udbetaling af dele af tilskuddet, betaling for og levering af arbejdsredskaber m.v. Aftalen kan ikke indeholde særlige krav om likviditet. Borgeren eller den nærtstående skal orienteres om indholdet af en sådan aftale, der vedrører ordningen.

Det er ikke reguleret i serviceloven, hvilke elementer eller indholdsmæssige krav, der bør indgå i en aftale om overførsel af tilskuddet til en anden part. Der er således tale om en privatretlig aftale, der indgås mellem borgeren eller den nærtstående og foreningen eller den private virksomhed. Det følger af henholdsvis § 95, stk. 4 og § 96, stk. 2, i serviceloven, at borgeren eller den nærtstående ikke kan overføre tilskuddet til foreninger eller private virksomheder, der ikke er godkendt af socialtilsynet. En borger eller en nærtstående vil imidlertid, afhængig af aftalens nærmere indhold, kunne være bundet af en aftale om overførsel af tilskuddet til en forening eller privat virksomhed, selvom denne ikke er godkendt af socialtilsynet. Hermed vil borgeren eller den nærtstående kunne risikere at skulle hæfte økonomisk for udgifter, som kommunalbestyrelsen ikke er forpligtet til at udbetale tilskud til, idet betingelserne for overførslen af tilskuddet ikke er opfyldt. Hvis borgeren eller den nærtstående er af den opfattelse, at aftalen om overførsel af tilskuddet ikke er bindende, fordi foreningen eller den private virksomhed ikke er godkendt af

socialtilsynet, kan borgeren eller den nærtstående indbringe spørgsmålet for domstolene. En sådan sag vil skulle afgøres på baggrund af de almindelige aftaleretlige og erstatningsretlige regler.

Ordningen, hvorefter foreninger og private virksomheder, der ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96, skal være godkendt af socialtilsynet, er indført ved lov nr. 660 af 8. juni 2017 om ændring af lov om social service, lov om socialtilsyn og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Herefter kan foreninger og private virksomheder, der ikke er godkendt af socialtilsynet, ikke varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96. Således kan borgeren eller den nærtstående ikke overføre tilskuddet til foreninger eller private virksomheder, der ikke er godkendt. Hensigten med indførelsen af ordningen er, at det skal være lettere for kommunerne at sikre, at det bevilgede tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance anvendes efter formålet. Endvidere er formålet at øge borgernes og de nærtståendes tryghed ved at indgå aftaler om overførsel af tilskud, idet en sådan aftale alene kan indgås med foreninger og private virksomheder, der er godkendt til formålet.

De nærmere regler om godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder, der kan varetage arbejdsgiveropgaver i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96 følger af socialtilsynsloven.

Det fremgår af socialtilsynslovens § 18 b, stk. 2, at socialtilsynets godkendelse er en betingelse for, at foreningen eller den private virksomhed kan varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96.

Det fremgår af socialtilsynslovens § 18 b, stk. 1, at socialtilsynet kan træffe afgørelse om godkendelse af en forening eller en privat virksomhed, hvis foreningen eller den private virksomhed må anses for egnet til at varetage opgaven og i øvrigt opfylder socialtilsynslovens regler om indsendelse og godkendelse af budget samt indsendelse af regnskab, jf. socialtilsynslovens § 18 g.

Socialtilsynets vurdering af, om foreningen eller den private virksomhed anses for egnet til at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96 foretages på baggrund af en vurdering af foreningens eller den private virksomheds økonomiske og ledelsesmæssige forhold og ansættelsesretlige kompetencer, jf. socialtilsynslovens § 18 b, stk. 1.

Socialtilsynet kan, jf. socialtilsynslovens § 18 b, stk. 3, i forbindelse med deres godkendelse fastsætte vilkår, hvis opfyldelse er en betingelse for fortsat godkendelse.

Når socialtilsynet har godkendt en forening eller en privat virksomhed fører socialtilsynet, jf. socialtilsynslovens § 18 c, efterfølgende driftsorienteret tilsyn med, at foreningen eller den private virksomhed fortsat opfylder betingelserne for at være godkendt. Hvis socialtilsynet vurderer, at det ikke er tilfældet, kan socialtilsynet træffe afgørelse om ophør af godkendelsen, jf. socialtilsynslovens § 18 b, stk. 4.

Endelig følger det af servicelovens § 96 a, stk. 1, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunalbestyrelsens udmåling af tilskud til borgerstyret personlig assistance, herunder om dækning af udgifter til hjælpernes løn, udgifter til varetagelse af arbejdsgiveropgaver m.v. Endvidere fremgår det af bestemmelsens stk. 2, 2. pkt., at hvis der er indgået aftale om, at tilskuddet overføres til en godkendt forening eller privat virksomhed, udbetales tilskuddet månedvis bagud. Endelig følger det af servicelovens § 96 a, stk. 3, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om udbetaling og regulering af tilskud, regnskabsaflæggelse og tilbagebetaling af tilskud.

De nærmere regler for kommunernes udmåling af tilskuddet følger af bekendtgørelse nr. 1246 af 13. november 2017 om udmåling af tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter serviceloven.

Af bekendtgørelsens § 11, stk. 1, fremgår, at kommunalbestyrelsen udbetaler tilskud efter servicelovens §§ 95 og 96 månedsvis forud, hvis borgeren selv eller en nærtstående modtager tilskuddet, og månedsvis bagud, hvis der er indgået aftale om, at tilskuddet overføres til en godkendt forening eller privat virksomhed. Af bekendtgørelsens § 12, stk. 2, fremgår det, at hvis borgeren eller den nærtstående har indgået aftale om at overføre sit tilskud til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed, udbetaler kommunalbestyrelsen det udmålte tilskud hertil. Tilskud til dækning af andre direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med at have hjælpere i og uden for hjemmet, jf. bekendtgørelsens § 10, udbetales dog direkte til borgeren eller den nærtstående.

2.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Partierne bag aftalen *Udmøntning af satspuljen for 2019-2022 (Delaftale på børne- og socialområdet)* er enige om, at der er behov for at styrke borgernes og de nærtståendes retsstilling, når der indgås aftale om overdragelse af arbejdsgiverfunktioner til foreninger og private virksomheder i hjælperordninger efter servicelovens §§ 95 og 96. Aftalepartierne er enige om, at det således er nødvendigt at sikre, at en borger eller en nærtstående, der uvidende har indgået aftale med en ikke-godkendt forening eller privat virksomhed, ikke kommer til at lide tab som følge heraf.

Dette er ikke muligt efter de gældende regler, hvorefter en aftale mellem en borger eller en nærtstående og en forening eller privat virksomhed om overførsel af tilskud, dvs. overdragelse af arbejdsgiveropgaven, kan binde borgeren, selvom det er en forudsætning for kommunalbestyrelsens udbetaling af tilskuddet, at den pågældende forening eller private virksomhed er godkendt af socialtilsynet.

Social- og Indenrigsministeriet finder på den baggrund, at der er behov for at sikre, at borgere eller nærtstående, der modtager tilskud til ansættelse af hjælpere, ikke er bundet af en aftale om overførsel af tilskuddet, hvis foreningen eller den private virksomhed ikke er godkendt af socialtilsynet og ikke havde oplyst tilskudsmodtageren herom på tidspunktet for aftalens indgåelse.

Det er Social- og Indenrigsministeriets vurdering, at kommunalbestyrelsens forpligtelse til at sikre sig, at foreningen eller den private virksomhed er godkendt af socialtilsynet som forudsætning for udbetaling af tilskud, skal fremgå tydeligt af serviceloven, således at hverken borgeren, den nærtstående, kommunalbestyrelsen eller foreningen eller den private virksomhed kan være i tvivl om, at tilskuddet ikke kan udbetales, hvis ikke der foreligger en godkendelse.

Dette vil også kunne indgå som led i den vejledning, som kommunalbestyrelsen allerede efter gældende ret har pligt til at yde til borgeren eller den nærtstående i forbindelse med etableringen af en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller borgerstyret personlig assistance, herunder om reglerne på området samt de opgaver og det ansvar, der er forbundet med arbejdsgiveropgaven i en sådan ordning.

For at understøtte ovenstående vil det være hensigtsmæssigt, hvis borgere, nærtstående og kommuner har adgang til samlede, aktuelle oplysninger om, hvilke foreninger og private virksomheder, der er godkendt til at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96.

2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at bestemmelserne i servicelovens § 95, stk. 4, og § 96, stk. 2, ændres, således at det indføres, at en aftale mellem en borger eller en nærtstående og en forening eller privat virksomhed om overførsel af tilskud til ansættelse af hjælpere ikke vil være bindende for borgeren eller den nærtstående, hvis den pågældende forening eller private virksomhed ikke på tidspunktet for aftalens indgåelse var godkendt af socialtilsynet, og foreningen eller den private virksomhed ikke på dette tidspunkt har gjort borgeren eller den nærtstående bekendt med dette.

Herudover foreslås det, at der foretages en ændring i § 96 a i serviceloven med indføjelser af et nyt stk. 3, hvori det vil blive tydeliggjort, at kommunalbestyrelsen kun må udbetale tilskud til en forening eller privat virksomhed, som er godkendt af socialtilsynet. Der er således tale om en præcisering af allerede gældende regler om udbetalingen.

For at understøtte de foreslåede ændringer af serviceloven foreslås det endvidere, at ændre socialtilsynslovens § 18 b om socialtilsynets godkendelse af foreninger og virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96. Med forslaget vil der blive indført en forpligtelse for de fem socialtilsyn til at oprette og offentliggøre en fælles oversigt over godkendte foreninger og private virksomheder. Oversigten vil skulle opdateres løbende, så både borgere, nærtstående og kommuner vil have mulighed for at holde sig orienterede om, hvilke foreninger og private virksomheder der er godkendt af socialtilsynet.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 1.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes samlet set ikke at have økonomiske konsekvenser for det offentlige. De kommunaløkonomiske konsekvenser fastlægges dog først endeligt efter DUT-forhandlinger med KL.

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for stat og regioner.

Lovforslaget følger principperne om digitaliseringsklar lovgivning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes at have positive administrative konsekvenser for borgere, idet oplysningerne om godkendte foreninger og private virksomheder gøres lettere tilgængelige for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 27. august 2019 til den 25. september 2019 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet – DUKH, DUOS, 3F – Fagligt Fælles Forbund, FH – Fagbevægelsens Hovedorganisation, FOA – Fag og Arbejde, HK/Kommunal, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kristelig Arbejdsgiverforening, LOBPA, Olivia Danmark A/S, Rigsrevisionen, Sjældne Diagnoser, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Øst og ULF Udviklingshæmmedes Landsforbund.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige	Ingen	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Forslaget indeholder flere tiltag, som har positive konsekvenser for borgernes retssikkerhed.	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering /Går videre end minimumskrav i EU-regulering	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter servicelovens § 95, stk. 4, er det en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter bestemmelsens stk. 1-3, at tilskudsmodtageren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærtstående eller en forening eller en privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne.

Det er en betingelse for, at tilskuddet kan overføres, at foreninger og private virksomheder, der skal varetage arbejdsgiveropgaver i ordninger efter servicelovens § 95, er godkendt af socialtilsynet, jf. § 18 b, stk. 1, i socialtilsynsloven.

En aftale om overførsel af tilskuddet til en forening eller privat virksomhed, som ikke er godkendt af socialtilsynet, vil i nogle tilfælde kunne binde borgeren eller den nærtstående, og borgeren eller den nærtstående vil kunne risikere at hæfte økonomisk på grund af aftalen med den ikke-godkendte forening eller private virksomhed.

Med det foreslåede § 95, stk. 4, 4. pkt. indføres det i serviceloven, at en aftale mellem en tilskudsmodtager og en forening eller privat virksomhed om overførsel af tilskuddet, ikke vil være bindende for tilskudsmodtageren, hvis foreningen eller den private virksomhed ikke var godkendt af socialtilsynet på tidspunktet for aftalens indgåelse, og hvis foreningen eller den private virksomhed ikke på dette tidspunkt har gjort tilskudsmodtageren bekendt med dette.

Forslaget vil dermed indebære, at de foreninger og private virksomheder, der ikke er godkendt af socialtilsynet, ikke vil kunne støtte ret på en aftale med en borger eller en nærtstående om overdragelse af arbejdsgiveropgaven, hvis arbejdsgiveropgaven skal varetages i en ordning efter servicelovens § 95. Hertil forudsættes det, at foreningen eller den private virksomhed ikke har gjort borgeren eller den nærtstående bekendt med den manglende godkendelse på tidspunktet for aftalens indgåelse.

Hvis en forening eller privat virksomhed får frataget sin godkendelse på et tidspunkt, der ligger efter aftalens indgåelse, vil det fortsat gælde, at foreningen eller den private virksomhed ikke kan varetage arbejdsgiveropgaven i en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere.

Derimod vil gyldigheden af en aftale om overførsel af tilskuddet, som er indgået inden lovens ikrafttræden, mellem en borger eller en nærtstående og en forening eller privat virksomhed, som er godkendt af socialtilsynet, men som senere får frataget sin godkendelse, skulle behandles efter de hidtidige regler, jf. nærmere lovforslagets § 3, stk. 2, og bemærkningerne dertil.

For en aftale, der er indgået efter lovens ikrafttræden vil en eventuel prøvelse af aftalens gyldighed, såfremt disse spørgsmål rejses, skulle behandles af domstolene på baggrund af den foreslåede § 95, stk. 4, 4. pkt., samt de almindelige aftaleretlige og erstatningsretlige regler.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Kommunalbestyrelsen skal efter servicelovens § 96, stk. 1, tilbyde borgerstyret personlig assistance. Ifølge bestemmelsens stk. 2, er det en betingelse for tilskud, at borgeren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne.

Herudover er det som udgangspunkt en betingelse, at borgeren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærtstående eller en forening eller en privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne.

Det er en betingelse for, at tilskuddet kan overføres, at foreninger og private virksomheder, der skal varetage arbejdsgiveropgaver i ordninger efter servicelovens § 96, skal være godkendt af socialtilsynet, jf. § 18 b, stk. 1, i socialtilsynsloven.

En aftale om overførsel af tilskuddet til en forening eller privat virksomhed, som ikke er godkendt af socialtilsynet, vil i nogle tilfælde kunne binde borgeren, og borgeren vil kunne risikere at hæfte økonomisk på grund af aftalen med den ikke-godkendte forening eller private virksomhed.

Med det foreslåede § 96, stk. 2, 4. pkt., indføres det i serviceloven, at en aftale mellem en borger og en forening eller privat virksomhed om overførsel af tilskuddet, ikke vil være bindende for borgeren, hvis foreningen eller den private virksomhed ikke var godkendt af socialtilsynet på tidspunktet for aftalens

indgåelse, og hvis foreningen eller den private virksomhed ikke på dette tidspunkt har gjort borgeren bekendt med dette.

Forslaget vil dermed indebære, at de foreninger og private virksomheder, der ikke er godkendt af socialtilsynet, ikke vil kunne støtte ret på en aftale med en borger om overdragelse af arbejdsgiveropgaven, hvis arbejdsgiveropgaven skal varetages i en ordning med borgerstyret personlig assistance. Hertil forudsættes det, at foreningen eller den private virksomhed ikke har gjort borgeren bekendt med den manglende godkendelse på tidspunktet for aftalens indgåelse.

Hvis en forening eller privat virksomhed får frataget sin godkendelse på et tidspunkt, der ligger efter aftalens indgåelse, vil det fortsat gælde, at foreningen eller den private virksomhed, ikke kan varetage arbejdsgiveropgaven i en ordning med borgerstyret personlig assistance.

Derimod vil gyldigheden af en aftale om overførsel af tilskuddet, som er indgået inden lovens ikrafttræden, mellem en borger og en forening eller privat virksomhed, som er godkendt af socialtilsynet, men som senere får frataget sin godkendelse, skulle behandles efter de hidtidige regler, jf. nærmere lovforslagets § 3, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

For en aftale, der er indgået efter lovens ikrafttræden vil en eventuel prøvelse af aftalens gyldighed, såfremt disse spørgsmål rejses, skulle behandles af domstolene på baggrund af den foreslåede tilføjelse til servicelovens § 96, stk. 2, 4. pkt., samt de almindelige aftaleretlige og erstatningsretlige regler.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter servicelovens § 96 a, stk. 1, kan social- og indenrigsministeren fastsætte nærmere regler om kommunalbestyrelsens udmåling af tilskud til borgerstyret personlig assistance, herunder om dækning af blandt andet udgifter til hjælpernes løn. Efter bestemmelsens stk. 2, følger det, at hvis borgeren selv eller en nærtstående modtager tilskuddet til ansættelse af hjælpere efter § 95 eller borgerstyret personlig assistance efter § 96, udbetales tilskuddet månedsvis forud. Endvidere følger det, at hvis der er indgået aftale om, at tilskuddet overføres til en godkendt forening eller privat virksomhed, udbetales tilskuddet månedsvis bagud. De nærmere regler om udbetaling og regulering af tilskud, regnskabsaflæggelse og tilbagebetaling af tilskud kan fastsættes af social- og indenrigsministeren, jf. servicelovens § 96 a, stk. 3.

Det foreslås, at der indføres et nyt *stk. 3* i servicelovens § 96 a, hvorefter kommunalbestyrelsen kun vil kunne udbetale tilskud til ansættelse af hjælpere efter § 95 eller borgerstyret personlig assistance til en forening eller privat virksomhed, hvis denne er godkendt af socialtilsynet. Herved indføres en tydeliggørelse af gældende ret, idet der i de nugældende regler er krav om, at foreningen eller den private virksomhed skal være godkendt af socialtilsynet for at kunne varetage arbejdsgiveropgaver i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96.

Forslaget vil hermed indebære, at kommunalbestyrelsen som hidtil skal påse, at en forening eller privat virksomhed som i en konkret ordning varetager arbejdsgiveropgaven, også har opnået godkendelse fra socialtilsynet, før tilskuddet kan udbetales hertil. Kommunalbestyrelsen bør således løbende sikre sig, at der foreligger en godkendelse, når tilskuddet løbende afregnes mellem kommunalbestyrelsen og arbejdsgiveren. Hertil vil kommunalbestyrelsen kunne benytte sig af de foreslåede oversigter, som socialtilsynet løbende vil skulle opdatere, jf. lovforslagets § 2 og bemærkningerne dertil.

Såfremt kommunalbestyrelsen fremover bliver bekendt med, at en borger eller en nærtstående har indgået en aftale om overførsel af tilskuddet til en forening eller privat virksomhed, som ikke er godkendt af socialtilsynet, skal kommunalbestyrelsen orientere borgeren eller den nærtstående herom hurtigst muligt. Herved vil borgeren eller den nærtstående få mulighed for at tage de fornødne forholdsregler samt få

mulighed for at indgå en aftale med en anden forening eller privat virksomhed, som er godkendt af socialtilsynet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Efter servicelovens § 151 b, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen meddele friplejeboligleverandøren de påbud, som er nødvendige for at sikre, at hjælpen leveres i overensstemmelse med afgørelsen. Kommunalbestyrelsen skal meddele friplejeboligleverandøren, at undladelse af at levere hjælpen i overensstemmelse med afgørelsen kan medføre indberetning til Socialstyrelsen. Hvis friplejeboligleverandøren ikke efterkommer påbuddet, indberetter kommunalbestyrelsen straks forholdet til Socialstyrelsen. Kommunalbestyrelsen udarbejder indstilling til brug for afgørelser, der træffes af Socialstyrelsen.

Det foreslås i servicelovens § 151 b, stk. 2, at ændre Socialstyrelsen til Sundhedsstyrelsen, hvorefter kommunalbestyrelsen skal meddele friplejeboligleverandøren, at undladelse af at levere hjælpen i overensstemmelse med afgørelsen kan medføre indberetning til Sundhedsstyrelsen. Hvis friplejeboligleverandøren ikke efterkommer påbuddet, indberetter kommunalbestyrelsen straks forholdet til Sundhedsstyrelsen. Kommunalbestyrelsen udarbejder indstilling til brug for afgørelser, der træffes af Sundhedsstyrelsen.

Baggrunden for ændringen er, at ressortansvaret for sager vedrørende ældreområdet, herunder tilbud om personlig pleje og praktisk hjælp, forebyggelse, rehabilitering og genoptræning m.v., i 2015 overgik fra det daværende Børne- og Socialministerium (nu Social- og Indenrigsministeriet) til Sundheds- og Ældreministeriet. I den forbindelse overgik opgaver i forbindelse med kommunalbestyrelsernes indberetning af påbud givet til friplejeboligleverandører i forbindelse med levering af hjælp efter serviceloven fra Socialstyrelsen til Sundhedsstyrelsen, som også i dag varetager opgaven.

Det er en fejl, at Socialstyrelsen ikke tidligere er blevet ændret til Sundhedsstyrelsen i bestemmelsen.

Den foreslåede ændring betyder, at Sundhedsstyrelsen fremadrettet vil fremgå af serviceloven som rette myndighed for kommunalbestyrelsernes indberetning af påbud givet til friplejeboligleverandører i forbindelse med levering af hjælp efter serviceloven.

Til § 2

Der er i dag ikke regler om, at det skal være offentligt tilgængeligt, hvilke foreninger og private virksomheder der er godkendt til at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96.

For at understøtte de foreslåede ændringer af servicelovens §§ 95 og 96, jf. lovforslagets § 1, foreslås det at der indføres et nyt stk. 4 i socialtilsynslovens § 18 b, hvorefter de fem socialtilsyn vil få pligt til at oprette og offentliggøre en fælles liste over godkendte foreninger og private virksomheder, som vil skulle opdateres løbende.

Der vil med hjemmel i socialtilsynslovens § 18 b, stk. 5 (der med lovforslagets § 2, nr. 1, vil blive stk. 6), hvorefter der bl.a. er hjemmel til at fastsætte nærmere regler om socialtilsynets forpligtelser i forbindelse med godkendelsen og ophøret af godkendelsen, blive fastsat nærmere regler om udarbejdelse og offentliggørelse af oversigten herunder om, at oversigten skal indeholde oplysninger om foreningernes og de private virksomheders navne og adresser, om datoen for socialtilsynets godkendelse, om der er fastsat vilkår for godkendelsen samt om, hvorvidt der er truffet afgørelse om ophør af foreningens eller den private virksomheds godkendelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås med lovforslagets § 3, *stk. 1*, at loven skal træde i kraft den 1. januar 2020.

Det foreslås i lovforslagets § 3, *stk. 2*, at aftaler mellem en tilskudsmodtager og en forening eller privat virksomhed om overførsel af tilskud, som er indgået inden lovens ikrafttrædelse, skal behandles efter de hidtil gældende regler. Ifølge disse regler kan borgeren eller den nærtstående ikke overføre tilskuddet til ansættelse af hjælpere efter § 95 eller borgerstyret personlig assistance efter § 96 til en forening eller privat virksomhed, der ikke er godkendt af socialtilsynet. En prøvelse af om en sådan aftale er bindende for borgeren eller kan erklæres ugyldig, hvis foreningen eller den private virksomhed ikke er godkendt af socialtilsynet, skal vurderes på baggrund af de almindelige aftaleretlige og erstatningsretlige regler.

Da serviceloven og socialtilsynsloven ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft for disse dele af riget, vil de foreslåede ændringer ikke gælde for Færøerne og Grønland.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30. august 2018, som ændret ved § 1 i lov nr. 1530 af 18. december 2018, § 13 i lov nr. 1720 af 17. december 2018, § 13 i lov nr. 1711 af 27. december 2018, § 3 i lov nr. 278 af 26. marts 2019, § 2 i lov nr. 497 af 1. maj 2019, § 1 i lov nr. 498 af 1. maj 2019, lov nr. 508 af 1. maj 2019 og § 15 i lov nr. 551 af 7. maj 2019, foretages følgende ændringer:

§ 95. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Det er en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter stk. 1-3, at tilskudsmodtageren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en

1. I § 95, *stk. 4*, indsættes som *4. pkt.*:

nærtstående eller en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne.

Arbejdsgiverbeføjelserne i forhold til hjælperne vedrørende spørgsmål om ansættelse og afskedigelse af hjælpere varetages i så fald af den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed i samråd med den pågældende.

Stk. 5. ---

§ 96. ---

Stk. 2. Det er en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter stk. 1, at borgeren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at borgeren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærtstående eller en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne.

Arbejdsgiverbeføjelserne i forhold til hjælperne vedrørende spørgsmål om ansættelse og afskedigelse af hjælpere varetages i så fald af den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed i samråd med den pågældende.

»En aftale om overførsel af tilskuddet til en forening eller privat virksomhed er ikke bindende for tilskudsmodtageren, hvis foreningen eller den private virksomhed ikke var godkendt af socialtilsynet på tidspunktet for aftalens indgåelse, og hvis foreningen eller den private virksomhed ikke på dette tidspunkt har gjort tilskudsmodtageren bekendt med dette. «

2. I § 96, stk. 2, indsættes som 4. pkt.:

»En aftale om overførsel af tilskuddet til en forening eller privat virksomhed er ikke bindende for borgeren, hvis foreningen eller den private virksomhed ikke var godkendt af socialtilsynet på tidspunktet for aftalens

indgåelse, og hvis foreningen eller den private virksomhed ikke på dette tidspunkt har gjort borgeren bekendt med dette.«

Stk. 3-4. ---

§ 96 a. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Social- og Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om udbetaling og regulering af tilskud, regnskabsaflæggelse og tilbagebetaling af tilskud.

3. I § 96 a, *stk. 3*, indsættes som *nyt stk.*:

»Er der indgået aftale om, at tilskuddet til ansættelse af hjælpere efter § 95 eller borgerstyret personlig assistance efter § 96 skal overføres til en forening eller privat virksomhed, kan kommunalbestyrelsen kun udbetale tilskuddet til foreningen eller den private virksomhed, hvis foreningen eller den private virksomhed er godkendt af socialtilsynet.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

§ 151 b. ---

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan meddele friplejeboligleverandøren de påbud, som er nødvendige for at sikre, at hjælpen leveres i overensstemmelse med afgørelsen. Kommunalbestyrelsen skal meddele friplejeboligleverandøren, at undladelse af at levere hjælpen i overensstemmelse med afgørelsen kan medføre indberetning til Socialstyrelsen. Hvis friplejeboligleverandøren ikke efterkommer påbuddet, indberetter kommunalbestyrelsen straks forholdet til Socialstyrelsen. Kommunalbestyrelsen udarbejder indstilling til brug for afgørelser, der træffes af Socialstyrelsen.

4. I § 151 b, *stk. 2*, ændres »Socialstyrelsen« til: »Sundhedsstyrelsen«.

§ 2

I lov om socialtilsyn, jf. lovbekendtgørelse nr. 42 af 19. januar 2018, som ændret ved § 2 i lov nr. 560 af 29. maj 2018, § 2 i lov nr. 1530 af 18. december 2018 og § 3 i lov nr. 1720 af 27. december 2018, foretages følgende ændring:

§ 18 b. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. Børne- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler om godkendelsens tilrettelæggelse, om kriterier og betingelser for godkendelsen, om ophør af godkendelsen og om socialtilsynets forpligtelser i forbindelse med godkendelsen og ophøret af godkendelsen.

1. I § 18 b, stk. 5, indsættes som *nyt stk.*:

»Socialtilsynene offentliggør en fælles oversigt over foreninger og private virksomheder, der er godkendt til at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96 i lov om social service. Oversigten opdateres løbende.«

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.